

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПЗВО «ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА АКАДЕМІЯ ІВАНА
ЗОЛОТОУСТОГО»**

Факультет гуманітарних наук

Кафедра богослов'я

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Літургійний спів

Освітньо-професійна програма «Богослов'я»

Спеціальність 041 Богослов'я

Галузь знань 04 Богослов'я

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Затверджено на засіданні кафедри богослов'я,
Протокол № 2 від 23 вересня 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Програмні компетентності
5. Програмні результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Літургійний спів
Викладач (-і)	Ярошенко Ірина Володимирівна – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри богослов'я
Контактний телефон викладача	0972262329
Е-mail викладача	irenka.yaroshenko@gmail.com
Формат дисципліни	2. Цикл професійної підготовки 2.1 Блок обов'язкових дисциплін
Обсяг дисципліни	360 год., 12 кредитів ECTS.
Посилання на сайт дистанційного навчання	ifaiz.edu.ua/novyny/967-sylabusy-kb-bak.html
Консультації	Очні консультації: 2 год. четвер 4 пара
2. Анотація до курсу	
Навчальна дисципліна «Літургійний спів» є одним з важливих фахових курсів для студентів спеціальності «Богослов'я». Предмет курсу базується на практичній підготовці професійного розвитку майбутнього богослова, що забезпечує процес музично-педагогічної освіти бакалаврів, формує їх професійний розвиток. Предметом вивчення навчальної дисципліни є практичні засади літургійного співу та методичні принципи формування фактичних навиків для богословів-священиків	
3. Мета та цілі курсу	
<i>Мета викладання дисципліни «Літургійний спів»</i> є вдосконалення музично-практичної підготовки висококваліфікованих фахівців богословів, які б вільно орієнтувалися в теоретичних та практичних питаннях літургійного співу; формування у них музикознавчих знань і творчих умінь, що дозволять використовувати їх у подальшій практичній діяльності, а також виховання музичного смаку та професійно- особистісних якостей студентів, накопичення й удосконалення музично-теоретичних знань студентів, формування інтелектуально-естетичних уявлень та емоційно-психологічний їх розвиток. Завдання курсу «Літургійний спів» досконало володіти понятійним апаратом, мати сформовані практичні навички з подальшого самостійного опрацювання нотної літератури, вміння самостійно аналізувати та застосовувати набуті знання для вирішення інноваційної діяльності, вміння узагальнювати опанований матеріал, самостійно добирати та користуватися джерелами інформації. Основними завданнями вивчення дисципліни «Літургійний спів» є: поглиблене вивчення церковного співу в його жанрових і богослужбових різновидах. Особливістю курсу є використання для практичних занять українських нотолінійних ірмологіонів і передбачає: - поєднання практичних занять з послідовним вивченням повного репертуару української церковної музики; - виробляє у студентів вміння самостійного опрацювання музичного матеріалу та його теоретичного осмислення. - виконання та аналіз літургійних піснеспівів; - формування та цілісне відчуття богослужбового обряду та осмислення значення музичного елементу у донесенні змісту сакральних текстів. - засвоєння вивченого матеріалу та застосування його у богослужбовій практиці; - оволодіння теоретичними основами церковного співу, які охоплюють практичний матеріал богослужбової практики; - засвоєння принципів самостійного опрацювання нотної партитури; - узагальнення основ літургійної музики та специфічних засобів вивчення хорових творів. У результаті вивчення дисципліни студент повинен отримати: Компетенції соціально-особистісні: - Базові уявлення про системний підхід до опанування мистецьких дидактичних	

- нотних матеріалів, та застосування їх в практиці;
- Базові уявлення про літургійну практику, сольфеджіо і хоровий спів;
 - Розуміння дидактичних принципів теорії музики;
 - Здатність володіти методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації предмету діяльності, читання з нот;
 - Застосування основних навичок самостійно опрацьовувати музичний матеріал та читати хорову партитуру;
 - Базові уявлення про основні закономірності й сучасні досягнення у літургійному церковному співі, сольфеджіо, теорії музики;
 - Практичне застосування знань, вмінь до конкретних професійних ситуацій.

Спеціалізовано-професійні компетенції

- Застосовування професійних знань і навиків самостійно аналізувати, співати, творчо і нестандартно мислити;
- Використання професійно-профільованих знань у навчальній практиці, педагогічній, виховній та музично-богословській ;
- Знання основних засобів втілення знань з теорії музики у навчально-педагогічну та науково-практичну роботу;
- Використання нормативних документів, професійно-профільованих знань та навичок при навчанні богословів;
- Використання вмінь аргументувати знання з теорії музики в процесі викладання професійних дисциплін;
- Оперувати практичними навичками і знаннями з дисципліни «Теорія музики» у взаємозв'язку з іншими дисциплінами.

Результати навчання

Під час практичних занять, самостійної роботи студенти **набувають уміння та навички:**

- застосовувати свої знання у богослужбовій практиці;
- розуміти основи теорії музики та засвоювати логічно вивчений матеріал;
- визначати основні інноваційні прийоми розвитку музичного слуху;

У результаті вивчення навчальної дисципліни **студент повинен:**

знати: зміст навчального матеріалу курсу «Літургійний спів », мати системні, повні, ґрунтовні знання в обсязі навчальної програми, усвідомлено використовувати їх у подальшій богословській та музично-педагогічній діяльності.

вміти: запам'ятовувати нотний матеріал й відтворювати голосом чи на фортепіано; визначати жанри і богослужбові різновиди церковного співу, розрізняти типи музичної фактури; орієнтуватися у різних жанрах і стилях; підбирати необхідний матеріал для богослужбової практики.

володіти вміннями:

- аналізувати сучасну українську та зарубіжну музичну літературу, головні тенденції сучасного розвитку теорії музичного мистецтва;
- застосовувати одержані знання на практиці, використовувати навички та знання з теорії музики для практичного застосування у богослужбовій практиці;
- визначати музичні здібності особистості, особливості уваги, пам'яті, музичного мислення студентів і застосовувати ці знання для вдосконалення індивідуального підходу до богослужбової практики.

4. Програмні компетентності

У результаті вивчення дисципліни студент повинен отримати: **інтегральні компетентності:**

ІК-1 Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що потребують інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання християнської етики та суспільствознавчих предметів у навчальних закладах середньої освіти та у процесі

навчання за спеціальністю, що передбачає застосування теорій та методів професійно спрямованих наук і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

загальні компетентності:

ЗК-4 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел з використанням інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК-5 Здатність працювати автономно та в колективі, володіючи навичками міжособистісної взаємодії.

фахові компетентності:

ФК-4 Розуміння взаємодії та взаємозв'язків історичного і соціокультурних контекстів з богословськими традиціями.

ФК-11 Здатність здійснювати навчальну, виховну, просвітницьку діяльність в освітніх та інших закладах (установах, організаціях).

5. Програмні результати навчання

ПРН-2 Розширене пояснення та критичне осмислення основних теорій, доктрин, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності у галузі богослов'я.

ПРН-3 Розуміти сутність і продемонструвати розуміння «богослов'я» як освітньої, наукової та практичної дисципліни в історичному і сучасному контексті.

ПРН-6 Знання з історії християнської думки й розуміння важливості Отців Церкви та їх богослов'я для церковного Передання.

ПРН-9 Знання про історичні витoki і джерела встановленої літургійної практики богослужб добового кола (молитовних практик) та церковних свят візантійської традиції, богослов'я Святих Таїнств, літургійного співу, церковного мистецтва в різних богословських традиціях, сучасні дискусії щодо них.

ПРН-14 Розв'язувати складні завдання й проблеми у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів у галузі богослов'я.

ПРН-15 Аналізувати основні етапи історії, оперувати загальними і спеціальними джерелами богословської традиції. Встановлювати взаємозв'язки між конкретними богословськими традиціями і сучасною культурою.

ПРН-17 З'ясувати роль, вплив та значення історичного, соціальнополітичного, мовно-культурного контексту на формування основних богословських доктрин і практик.

ПРН-19 Визначати взаємозв'язки між різними богословськими дисциплінами. Застосовувати набуті знання і вміння у процесі формулювання способів вирішення богословських питань.

ПРН-20 Уміння організовувати навчальну діяльність студентів та учнів, керувати нею й оцінювати її результати, володіти психолого-педагогічним та методичним інструментарієм викладання богословських дисциплін.

ПРН-23 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію в галузі богослов'я, оперувати сучасними інформаційними та комунікаційними технологіями.

ПРН-28 Здатність управляти комплексними діями або проектами, відповідати за прийняття рішень у непередбачуваних умовах у галузі богослов'я.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу	
Вид заняття	Загальна кількість годин
	2-4 курси (2021, 2020, 2019, 2018) – 360 год. / 12 ЄКТС
Лекції	2-4 курси (2021, 2020, 2019, 2018) – 0 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	2-4 курси (2021, 2020, 2019, 2018) – 170 год.
індивідуальна робота	2-4 курси (2021, 2020, 2019, 2018) – 10 год.
самостійна робота	2-4 курси (2021, 2020, 2019, 2018) – 180 год.

Ознаки курсу						
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий/ Вибірковий			
1 курс (2021) – 3,4,5,6,7,8; 2 курс (2020) – 3,4,5,6,7,8; 3 курс (2019) – 3,4,5,6,7,8; 4 курс (2018) – 3,4,5,6,7,8.	041 Богослов'я	1 курс (2021) – 2,3,4, 2 курс (2020) – 2,3,4; 3 курс (2019) – 2,3,4; 4 курс (2018) – 2,3,4.	Обов'язкова дисципліна циклу професійної підготовки			
Тематика курсу						
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдан ня, год	Вага оцінки	Тер мін вик она ння	
2 курс, 3 семестр						
Змістовний модуль 1						
1. Вступ до вивчення воскресних гласів. План 1. Застосування воскресних гласів у богослужбовій практиці. 2. Тропарі. Кондаки. Прокімени. 3. Робота з молитвословом.	Практичне заняття 4 год	12, 3, 4, 2, 14, 15	4 год	5 б.	2 тиж	
2. Використання першого воскресного голосу у богослужбовій практиці. План 1. Використання першого голосу в тропарі. 2. Використання першого голосу в кондаку. 3. Використання першого голосу в прокімені. 4. Використання першого голосу в Бог Господь. 5. Особливості звучання чоловічих голосів.	Практичне заняття 4 год	15, 2, 14, 3, 5, 4, 12	4 год	5 б.	2 тиж	
3. Використання другого воскресного голосу у богослужбовій практиці. План 1. Використання другого голосу в тропарі. 2. Використання другого голосу в кондаку. 3. Використання другого голосу в прокімені. 4. Використання другого голосу в Бог Господь	Практичне заняття 4 год	8, 4, 12, 2, 3, 14	4 год.	5б.	3 тиж	
4. Використання третього воскресного голосу у богослужбовій практиці. План 1. Використання третього голосу в тропарі. 2. Використання третього голосу в кондаку. 3. Використання третього голосу в прокімені.	Практичне заняття 4 год	7, 12, 2, 6, 5, 7, 14	4 год.	5 б.	3 тиж	

4. Використання третього голосу в Бог Господь					
5. Використання четвертого воскресного голосу у богослужбовій практиці. План 1. Використання четвертого голосу в тропарі. 2. Використання четвертого голосу в кондаку. 3. Використання четвертого голосу в прокімені. 4. Використання четвертого голосу в Бог Господь	Практичне заняття 4 год.	2, 12, 4, 3, 2, 14	4 год.	5б.	2 тиж
6. Використання п'ятого воскресного голосу у богослужбовій практиці. План 1. Використання п'ятого голосу в тропарі. 2. Використання п'ятого голосу в кондаку. 3. Використання п'ятого голосу в прокімені. 4. Використання п'ятого голосу в Бог Господь.	Практичне заняття 4 год.	2, 5, 3, 12, 4, 8	4 год	5б.	2 тиж
7. Використання шостого воскресного голосу у богослужбовій практиці. План 1. Використання шостого голосу в тропарі. 2. Використання шостого голосу в кондаку. 3. Використання шостого голосу в прокімені. 4. Використання шостого голосу в Бог Господь	Практичне заняття 2 год.	8, 2, 13, 14, 3, 5, 12	2 год	5б.	2 тиж
8. Використання сьомого воскресного голосу у богослужбовій практиці. План 1. Використання сьомого голосу в тропарі. 2. Використання сьомого голосу в кондаку. 3. Використання сьомого голосу в прокімені. 4. Використання сьомого голосу в Бог Господь	Практичне заняття 2 год.	2, 3, 4, 12, 14, 9	2 год.	5 б.	2 тиж
9. Використання восьмого воскресного голосу у богослужбовій практиці. План 1. Використання восьмого голосу в тропарі. 2. Використання восьмого голосу в кондаку.	Практичне заняття 2 год.	4, 2, 12, 14, 3	2 год.	5 б.	2 тиж

3. Використання восьмого голосу в прокімені. 4. Використання восьмого голосу в Бог Господь.					
2 курс, 4 семестр					
Змістовний модуль 2					
10. Вступ до вивчення самогласних гласів. План 1. Застосування самогласних гласів на Вечірні. 2. Застосування самогласних гласів на Утрені.	Практичне заняття 2 год.	2, 4, 6, 11, 14, 8	2 год.	5б.	2 тиж
11. Значення першого самогласного голосу у богослужбовій практиці. План 1. Використання першого самогласного голосу в стихирах на «Господи взиваю». 2. Використання першого самогласного голосу в стихирах на стиховні. 3. Використання першого самогласного голосу в стихирах на хвалитні.	Практичне заняття 2 год.	2, 5, 3, 4, 14	2 год.	5 б.	2 тиж
12. Значення другого самогласного голосу у богослужбовій практиці. План 1. Використання другого самогласного голосу в стихирах на «Господи взиваю». 2. Використання другого самогласного голосу в стихирах на стиховні. 3. Використання другого самогласного голосу в стихирах на хвалитні.	Практичне заняття 2 год.	2, 4, 14, 12, 3, 9	2 год.	5 б.	2 тиж
13. Значення третього самогласного голосу у богослужбовій практиці. План 1. Використання третього самогласного голосу в стихирах на «Господи взиваю». 2. Використання третього самогласного голосу в стихирах на стиховні. 3. Використання третього самогласного голосу в стихирах на хвалитні.	Практичне заняття 2 год.	4, 2, 12, 14, 5	2 год.	5 б.	2 тиж
14. Значення четвертого самогласного голосу у богослужбовій практиці. План 1. Використання четвертого самогласного голосу в стихирах на «Господи взиваю». 2. Використання четвертого самогласного голосу в стихирах на стиховні. 3. Використання четвертого самогласного голосу в стихирах на хвалитні	Практичне заняття 2 год.	6, 2, 12, 4, 10, 3, 5	2 год.	5 б.	2 тиж

15. Значення п'ятого самогласного голосу у богослужбовій практиці. План 1. Використання п'ятого самогласного голосу в стихирах на «Господи взиваю». 2. Використання п'ятого самогласного голосу в стихирах на стиховні. 3. Використання п'ятого самогласного голосу в стихирах на хвалитні. 4. Використання самогласних гласів у богослужбовій хоровій музиці.	Практичне заняття 4 год	4, 2, 14, 12, 3	4 год	5 б	4 тиж
16. Значення шостого самогласного голосу у богослужбовій практиці. План 1. Використання шостого самогласного голосу в стихирах на «Господи взиваю». 2. Використання шостого самогласного голосу в стихирах на стиховні. 3. Використання шостого самогласного голосу в стихирах на хвалитні. 4. Використання самогласних гласів у богослужбовій хоровій музиці.	Практичне заняття 4 год.	2, 4, 11, 12, 14, 3	4 год.	5 б	4 тиж
17. Значення сьомого самогласного голосу у богослужбовій практиці. План 1. Використання сьомого самогласного голосу в стихирах на «Господи взиваю». 2. Використання сьомого самогласного голосу в стихирах на стиховні. 3. Використання сьомого самогласного голосу в стихирах на хвалитні. 4. Використання самогласних гласів у богослужбовій хоровій музиці.	Практичне заняття 4 год.	4, 2, 12, 3, 14	4 год.	5 б	4 тиж
18. Значення восьмого самогласного голосу у богослужбовій практиці. План 1. Використання восьмого самогласного голосу в стихирах на «Господи взиваю». 2. Використання восьмого самогласного голосу в стихирах на стиховні. 3. Використання восьмого самогласного голосу в стихирах на хвалитні. 4. Використання самогласних гласів у богослужбовій хоровій музиці.	Практичне заняття 4 год.	14, 2, 12, 15, 3, 4	4 год.	5 б	4 тиж
19. Прокімени та степенні на Утрени. План 1. Використання першого та другого голосів в прокіменах та степенних на Утрених. 2. Використання третього та четвертого голосів в прокіменах та степенних на Утрених. 3. Використання п'ятого та шостого голосів в прокіменах та степенних на	Практичне заняття 2 год.	2, 3, 14, 4, 12	2 год.	10 б	4 тиж

Утреній. 4. Використання сьомого та восьмого голосів в прокіменах та степенних на Утреній. 5. Практичне застосування прокіменів та степенні на Утреній					
Залік			2 год.	40 б.	
Всього за 2 курс			60		
3 курс, 5 семестр					
Змістовний модуль 3					
1. Специфіка вивчення болгарських стихир та їх застосування в літургійній практиці. Вступ до вивчення болгарських гласів. План практичного заняття 1. Застосування болгарських гласів у богослужбовій практиці. 2. Литія на вечірні. 3. Робота з молитвословом.	Практичне заняття 4 год	2, 3, 4, 15, 14, 12	4 год	5 б.	2 ти ж
2. Використання першого болгарського голосу у богослужбовій практиці. План практичного заняття 1. Використання стихири першого голосу на литії. 2. Використання наславника першого голосу на литії. 3. Чин вечірні з литією.	Практичне заняття 4 год	2, 4, 14, 3, 5, 8, 12	4 год	5 б.	2 ти ж
3. Використання другого болгарського голосу у богослужбовій практиці. План практичного заняття 1. Використання стихири другого голосу на литії. 2. Використання наславника другого голосу на литії. 3. Чин вечірні з литією. 4. Особливості повсякденної вечірні.	Практичне заняття 4 год	2, 4, 12, 13, 4, 15	4 год.	5б.	3 ти ж
4. Використання третього болгарського голосу у богослужбовій практиці. План практичного заняття 1. Використання стихири третього голосу на литії. 2. Використання наславника третього голосу на литії. 3. Чин вечірні з литією. 4. Характеристика Вечірні. 5. Навчання з молитвословом.	Практичне заняття 4 год	7, 12, 2, 6, 5, 4, 13	4 год.	5 б.	3 ти ж
5. Використання четвертого болгарського голосу у богослужбовій практиці. План практичного заняття 1. Використання стихири четвертого голосу на литії. 2. Використання наславника четвертого	Практичне заняття 4 год.	4, 12, 2, 3, 15, 14	4 год.	5б.	2 ти ж

голосу на литії. 3. Чин вечірні з литією. 4. Схема повсякденної вечірні.					
6. Використання п'ятого болгарського голосу у богослужбовій практиці. План практичного заняття 1. Використання стихири п'ятого голосу на литії. 2. Використання наславника п'ятого голосу на литії. 3. Чин вечірні з литією. 4. Вечірня перед Різдом.	Практичне заняття 4 год.	2, 6, 3, 12, 8, 12	4 год	5б.	2 т и ж
7. Використання шостого болгарського голосу у богослужбовій практиці. План практичного заняття 1. Використання стихири шостого голосу на литії. . 2. Використання наславника шостого голосу на литії. 3. Чин вечірні з литією. 4. Мала вечірня.	Практичне заняття 2 год.	4, 2, 13, 14, 7, 5, 15	2 год	5б.	2 т и ж
8. Використання восьмого болгарського голосу у богослужбовій практиці. План практичного заняття 1. Використання стихири восьмого голосу на литії. 2. Використання наславника восьмого голосу на литії. 3. Велика Вечірня і Утренья. 4. Характеристика повсякденної вечірні у час великого посту.	Практичне заняття 2 год.	7, 2, 4, 12, 14, 3, 15	2 год.	5 б.	2 ти ж
9. Схема вечірнього богослужіння. Утренья. План практичного заняття 1. Особливості Великої вечірні. 2. Характеристика великопісної вечірні. 3. Утренья. 4. Особливості Великої Утрени.	Практичне заняття 2 год.	4, 6, 12, 14, 3	2 год.	5 б.	2 ти ж
3 курс, 6 семестр					
Змістовний модуль 4					
10. Специфіка богослужіння Посної та Цвітної Тріоді. Приготування до Великого Посту. План практичного заняття 1. Богослужби з Великої Тріоді: характеристика. 2. Значення -Тріодь. 3. Неділя митаря і фарисея. 4. Неділя Блудного сина. У неділю на Утрени: «На ріках вавилонських». 5. Субота м'ясопусна. 6. Неділя м'ясопусна. 7. Неділя сиропусна. У неділю на вечірні: Прокімен «Не відверни лица	Практичне заняття 2 год.	2, 4, 3, 12, 14, 8	2 год.	5б.	2 ти ж

твого».					
11. Ознайомлення з Богослуженнями Великого Посту. План практичного заняття 1. Перша неділя посту. У неділю на вечірні: Прокімен «Дав еси спадкоємство». 2. Друга неділя посту. 3. Третя неділя посту. 4. Четверта неділя посту. 5. Утреня з поклонами. Канон Андрея Критського (9 пісень). 6. П'ята неділя посту. 7. Субота Лазарева. 8. Неділя Квітна. Ірмос на Квітну неділю: «Величай, душе».	Практичне заняття 2 год.	2, 4, 3, 13, 14, 12	2 год.	5 б.	2 тиж
12. Ознайомлення з Богослуженнями Страсного Тижня. План практичного заняття 1. Великий тиждень. Великий Понеділок. У Великий Понеділок на Утрені: «Ось Жених». 2. Великий Вівторок. 3. Велика Середа. 4. Великий Четвер. Вечірня з Літургією св. Василя Великого.«Вечері твоєї тайної». 5. Велика П'ятниця. Страсна Утреня. «Алилуя. Коли славні учні». Канон – Пісня 9 «Чеснішу від Херувимів», Великі Царські Часи. 6. Вечірня з виставленням Плащаниці. «Благообразний Йосиф».	Практичне заняття 2 год.	2, 4, 13, 12, 7, 3	2 год.	5 б.	2 тиж
13. Велика Субота. Єрусалимська Утреня у контексті навчання церковного співу. План практичного заняття 1. Стаття перша. «Величаємо тебе, Життєдавче Христе». 2. Стаття друга. «Достойно є». 3. Стаття третя. «Всі народи». 4. Канон – Пісня 9. Ірмос «Не ридай».	Практичне заняття 2 год.	15, 2, 11, 14, 4	2 год.	5 б.	2 тиж
14. Велика Субота. Вечірня з Літургією Св. Василя Великого у контексті навчання церковного співу. План практичного заняття 1. «Нехай мовчить усяка плоть». 2. Надгробне. «Благообразний Йосиф».	Практичне заняття 2 год.	14, 3, 12, 8, 9, 2	2 год.	5 б.	2 тиж
15. Пасхальні Богослуження: музично-методологічний аспект. Методика вивчення: Пасхальна Утреня. План практичного заняття 1. Канон Пасхи. «Воскресіння день», «Христос Воскрес».	Практичне заняття 4 год	4, 2, 7, 3, 12	4 год	5 б	4 тиж

2. Пісня 3. «Прийдіте, пиймо нове пиття». 3. Пісня 4. «На божественній сторожі». 4. Пісня 5. «Від раннього ранку чуваймо». 5. Пісня 6. «Зійшов ти, Христе, в глибини підземні», «О. Владико, устань», «Воскрес Ісус із гробу». 6. Пісня 7. «Той хто юнаків із печі визволив». 7. Пісня 8. «Цей провіщений і святий день, перший по суботі». 8. Пісня 9. Ірмос «Ангел звістив», ірмос «Плоттю».					
16. Методика вивчення: Стихири Пасхи. Благословення Пасок. Часи у Світлий Тиждень. Вечірня та Утренья у Світлий тиждень. План практичного заняття 1. «Хай воскресне Бог». 2. Використання воскресних пісень у богослужбовій практиці. 3. У неділю Пасхи на вечірні. 4. У світлий понеділок, світлий вівторок, світлу середу, світлий четвер, світлу п'ятницю на вечірні. 5. Утренья у Світлий тиждень.	Практичне заняття 4 год.	2, 4, 12, 3, 15, 14	4 год.	5 б	4 т и ж
17. Методика вивчення: Неділя Томина (празник Господський). План практичного заняття 1. Стихири на литії. 2. Стихири на стиховні. 3. В неділю на Утрени. Канон Пасхи й неділі. 4. Стихири на псалмі похвальнім. 5. У неділю на Вечірні.	Практичне заняття 4 год.	2, 4, 12, 15, 14	4 год.	5 б	4 т и ж
18. Методика вивчення: Неділя Мирносиць. Неділя Розслабленого. Переполовинення. Неділя самарянки. Неділя сліпонародженого. План практичного заняття 1. В суботу на Вечірні. 2. В неділю на Утрени. Канон Пасхи й неділі. 3. В неділю на Вечірні. «Радуйся». 4. Стихири на стиховні. 5. Ірмус на Переполовинення «Чуже матерям дівство». 6. Віддання Пасхи (в середу Сліпонародженого). У вівторок на вечірні. В середу на утрени.	Практичне заняття 4 год.	12, 4, 14, 15, 3, 2	4 год.	5 б	4 т и ж
19. Методика вивчення: Вознесіння Г. Н. І. Христа. Закінчення Квітної Тріоди. План практичного заняття	Практичне заняття 2 год.	4, 8, 13, 2, 12	2 год.	10 б	4 т и

1. Ірмос на Вознесіння «Величай, душе моя, Господа». 2. Неділя Святих Отців. 3. Зіслання Святого Духа. 4. Неділя всіх святих. 5. Пресвятої Євхаристії. Ірмос «Величай, душе моя, Господа». 6. Христа Чоловіколюбця. Ірмос «Величай, душе моя, найсолодшого Ісуса». 7. Служба всім святим українського народу. 8. Використання церковних пісень у богослужбовій практиці					ж
Залік			2 год.	40 б.	
Всього за 2 курс			60		
4 курс, 7 семестр					
Змістовний модуль 5					
1 Похоронні Богослужіння. Вступ – теоретичне підґрунтя до вивчення похоронних богослужінь. План практичного заняття 1. Характеристика похоронних богослужінь. 2. Специфіка вивчення похоронних богослужінь. . 3. Практична робота з требником.	Практичне заняття 2 год	12, 3, 4, 2, 14, 15	2 год	5 б.	2 ти ж
2. Чин похорону. План практичного заняття 1. Ектенія за померлих. 2. Канон. 3. Достойно.	Практичне заняття 4 год	15, 2, 14, 3, 5, 4, 12	4 год	5 б.	2 ти ж
3. Використання самогласних Івана Монаха у богослужбовій практиці. План практичного заняття 1. Використання першого, другого, третього, четвертого самогласних Івана Монаха. 2. Використання п'ятого, шостого, сьомого, восьмого самогласного Івана Монаха. 3. Особливості використання самогласних Івана Монаха.	Практичне заняття 4 год	8, 4, 12, 2, 3, 14	4 год.	5б.	3 ти ж
4. Характеристика похоронних богослужінь. Парастас. План практичного заняття 1. Парастас. 2. Блаженні. 3. Прокімен. 4. Останнє цілування.	Практичне заняття 4 год	7, 12, 2, 6, 5, 7, 14	4 год.	5 б.	3 ти ж
5. Заупокійні богослужіння: методологія вивчення Панахиди. Використання тропарів у службі панахиди.	Практичне заняття 4 год.	2, 12, 4, 3, 2, 14	4 год.	5б.	2 ти ж

План практичного заняття 1. Тропарі. 2. Ектенія за померлих. 3. Відпуст. 4. Вічна пам'ять. 5. Святий Боже.					
6. Чин великої панахиди. План практичного заняття 1. Характеристика великої панахиди. 2. Аналіз та практичне застосування вивченого матеріалу.	Практичне заняття 4 год.	2, 5, 3, 12, 4, 8	4 год	5б.	2 тиж
7. Хор як важливий структурний складник у заупокійних богослужіннях. План практичного заняття 1. Партитура для чоловічого складу. 2. Склад чоловічого хору. 3. Ансамбль та стрій. 4. Використання хору у заупокійних богослужіннях	Практичне заняття 2 год.	8, 2, 13, 14, 3, 5, 12	2 год	5б.	2 тиж
8. Чин похорону у Світлий тиждень. План практичного заняття 1. Специфіка служіння похорону та психолого-педагогічні аспекти підготовки. 2. Музична характеристика похорону у Світлий тиждень мирян.	Практичне заняття 2 год.	2, 3, 4, 12, 14, 9	2 год.	5 б.	2 тиж
9. Похорон ієреїв. Похорон дитини. План практичного заняття 1. Особливості похорону і парастасу. 2. Характеристика похорону ієреїв у Світлий тиждень. 3. Характеристика похорону дитини у Світлий тиждень.	Практичне заняття 2 год.	4, 2, 12, 14, 3	2 год.	5 б.	2 тиж
Залік			2 год.	40 б.	
Всього за 2 курс			60		
4 курс, 8 семестр					
Змістовний модуль 6					
10. . Ірмоси на свята рухомі. Використання ірмосів на рухомі свята у богослужбовій практиці. План практичного заняття 1. Музично-теоретична характеристика ірмосів. 2. Значення - Ірмос. 3. Ірмос на Лазареву суботу.	Практичне заняття 2 год.	2, 4, 6, 11, 14, 8	2 год.	5б.	2 тиж
11. Методологічні принципи вивчення ірмосів на рухомі свята. План практичного заняття 1. Ірмос на Квітну неділю. 2. Ірмос на Велику Суботу.	Практичне заняття 2 год.	2, 5, 3, 4, 14	2 год.	5 б.	2 тиж
12. Застосування ірмосів на свята рухомі у богослужбовій практиці. План практичного заняття	Практичне заняття 2 год.	2, 4, 14, 12, 3, 9	2 год.	5 б.	2 тиж

1. Ірмос на Пасху. 2. Ірмос Переполовнення.						
13. Ірмоси на свята рухомі у контексті навчання церковного співу. План практичного заняття 1. Ірмос на Вознесіння. 2. Ірмос у неділю П'ятдесятниці.		Практичне заняття 2 год.	4, 2, 12, 14, 5	2 год.	5 б.	2 тиж
14. Ірмоси на свята рухомі у контексті навчання церковного співу. План практичного заняття 1. Ірмос на Празник Пресвятої Євхаристії. 2. Ірмос на Празник Христа Чоловіколюбця.		Практичне заняття 2 год.	6, 2, 12, 4, 10, 3, 5	2 год.	5 б.	2 тиж
15. Ірмоси нерухомих, Господських і Богородичних свят: музично-методологічний аспект. Методика вивчення ірмосів на свята нерухомі. План практичного заняття 1. Ірмос на Різдво Пресвятої Богородиці. 2. Ірмос на Воздвиження Чесного Хреста. 3. Ірмос Введення Пресвятої Богородиці у Храм.		Практичне заняття 2 год	4, 2, 14, 12, 3	2 год	5 б	2 тиж
16. Музична характеристика ірмосів на нерухомі свята. План практичного заняття 1. Ірмос на Зачаття Святої Анни. 2. Ірмос на Різдво Христове.		Практичне заняття 2 год.	2, 4, 11, 12, 14, 3	2 год.	5 б	2 тиж
17. Специфіка вивчення ірмосів на свята нерухомі. План практичного заняття 1. Ірмос на Собор Пресвятої Богородиці. 2. Ірмос на Богоявлення Господнє.		Практичне заняття 2 год.	4, 2, 12, 3, 14	2 год.	5 б	2 тиж
18. Проблеми вивчення ірмосів на свята нерухомі. План практичного заняття 1. Ірмос на Стрітення Г. Н. І. Х. 2. Ірмос на Благовіщення Пресвятої Богородиці. 3. Ірмос на Різдво Предтечі.		Практичне заняття 4 год.	14, 2, 12, 15, 3, 4	4 год.	5 б	4 тиж
19. Розвиток практичних навиків при розучуванні ірмосів на свята нерухомі. План практичного заняття 1. Ірмос Святих Петра і Павла. 2. Ірмос на Преображення Г.Н. І. Х. 3. Ірмос на Успення Пресвятої Богородиці.		Практичне заняття 2 год.	2, 3, 14, 4, 12	2 год.	10 б	4 тиж
Залік				2 год.	40 б.	
Всього за 2 курс				60		
7. Система оцінювання курсу						
Загальна система оцінювання курсу	Залік, максимальна оцінка – 100 балів. Загальна система оцінювання включає оцінки за практичні заняття (50 балів), за контрольну роботу (10) та самостійну роботу (40 балів). Також					

	враховуються виконанні завдання репродуктивного, частково-пошукового та творчого рівнів
Вимоги до письмової роботи	Виконання контрольної роботи, що складається з теоретичного питання, практичного, творчого завдань та застосування їх у богослужбовій практиці. Також враховуються виконанні творче завдання: підбір пісні, власних музичних творів.
Практичні заняття	Практичні заняття покликані утвердити у студентів конкретні теоретичні знання з дисципліни, аналізувати та використовувати навички у богослужбовій практиці; - застосовувати одержані знання на практиці, використовувати знання з літургійного співу для методики викладання фахових дисциплін; - визначати музично-практичні особливості музичного мислення і застосовувати ці знання для вдосконалення індивідуального підходу до студентів; - планувати свою кар'єру і готувати до цього студентів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Для допуску до підсумкового контролю (заліку) студент мусить захистити тему з обраної теми на відмінну/добру/задовільну оцінку – мінімум 10 балів; отримати мінімальний задовільний бал за практичне заняття – мінімум 5 балів, отримати мінімальний задовільний бал за написання контрольної роботи – мінімум 5 балів, а також засвоїти матеріали практичних занять – мінімум 10 балів. Мінімальний сумарний бал для допуску до підсумкового контролю з дисципліни – 25 балів

7. Політика курсу

Політика курсу «Літургійний спів» передбачає Perezдачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізньєнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. Студенти, що слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття / невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, проспівати вивчений матеріал). У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи.

8. Рекомендована література

Основна:

1. Борисевич Ж. В. Кочарян М. В. Елементарна теорія музики. Навчальний посібник. Київ, 2017. 47 с.
2. Гласопіснець. Упорядники: о. Мирон Миронюк, Роман Ярошенко. Івано-Франківська Теологічна Академія. Івано-Франківськ, 2010. 219 с. 213.
3. Молитвослов. Видавництво ОО. Василян. Рим, Торонто 1990. 1373 с.
4. Мельник В. М. Свята Божественна літургія у розумінні мирянина. Вид. Ліра-К. Київ, 2015. 276 с.
5. Калашник М. Уроки елементарної теорії музики: Навчальний посібник. Харків, 2004. – С. 23 -35.
6. Локарева Ю. В. Теорія музики: питання методики. Підручник. Кіровоград, 2016. 198 с.
7. Локарева Ю.В., Свещинська Н.В. Навчально-методичний посібник «Теорія музики: питання методики. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2010.С. 56 – 69.
8. Олійник Н. А. Основи організації шкільного хору. Актуальні питання мистецької педагогіки. Вип.2. К.. 2013. С. 81 – 84.
9. Основи теорії музики: Методичні рекомендації / Укладач Н. І. Товтин. Мукачево: МДУ, 2017. 39 с.
10. Побережна Г.І., Щериця Т.В. Загальна теорія музики: Підручник. К.: Вища шк., 2004. С. 26 – 45.
11. Смаглій Г., Маловик Л. Основи теорії музики. 2005. С. 35 – 46.

12. Церковні наспіви. Упорядник В. Головка. Львів: Свічадо, 2013. 248 с.
13. Федорів М. Українські богослужбові співи з історичного та теоретичного огляду. Видавництво «Нова Зоря». Івано-Франківськ, 1997. 144 с.
14. Шип С. Музична форма від звуку до стилю: Навч. посіб. К, 1998. С. 56 – 63.
15. Юцевич Ю.Є. Музика. Словник-довідник. Тернопіль. Навчальна книга – Богдан, 2010. С. 21 – 36.
16. Ярошенко І. В. Інтерпретаційна система у формуванні художньо – виконавської майстерності диригента : Методичні рекомендації. К.: Білий Тигр, 2015. 40 с.

Додаткова:

1. Алексеев Б., Мясоедов А. Элементарная теория музыки. М., 1986. С. 45 – 52.
2. Алиев Ю.Б. Пение на уроках музыки: Методическое пособие для учителей начальной школы. М., 1978. С. 12 – 23.
3. Арчажникова Л.Г. Профессия – учитель музыки: Кн. для учителя. М.: Просвещение, 1984. С. 32 – 41.
4. Барабошкина А.В. Методика преподавания сольфеджио в ДМШ. Л., 1963. – С. 31 – 39.
5. Бершадская Т. Е. Лекции по гармонии. Л., 1985. С. 23 – 25.
6. Вахромеев В.А. Вопросы методики преподавания сольфеджио в ДМШ. М., 1968. – С. 32 – 38.
7. Виноградов Г., Красовская Е. Занимательная теория музыки. М., 1991. С. 22 – 26.
8. Дольницький. Гласопіснець или Напівник церковний. Львів, 1894. 98 с.
9. Задерацкий В. Мзузыкальная форма. М., 1995. вып. 1. С. 12 – 15.
10. Иванчикова О.С. Свободные вариации на тему: Нетрадиционные методы музыкального воспитания. Симферополь: Издатель А.П. Выродов, 2003. С. 33 – 36.
11. Игнатченко Г. И. Функционально-фонические свойства музыкальной фактуры: Метод. рекоменд. для студентов музыкальных вузов. Харьков, 1983 – 1984. Ч. 1,2. С. 45 – 49.
12. Локарева Ю.В. Навчально-методичний посібник з курсу гармонія. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2009. С. 42 – 48.
13. Мазель Л. А., Цуккерман В. А. Анализ музыкальных произведений. М., 1967. С. 12 – 18.
14. Максимов С. Е. Методы воспитания ладотонального слуха на уроках сольфеджио: Учебное методическое пособие для педагогов музыкальных школ. М., 1973. С. 23 – 26.
15. Мальцев С. О психологии музыкальной импровизации. М.: Музыка, 1991. С. 9 – 12.
16. Медушевский В. В. Интонационная форма музыки. М., 1993. С. 26 – 28.
17. Месснер Е. Основы композиции. М., 1998. С. 9 – 10.
18. Месснер Е. Музыкальная фактура в аспекте стиля и формообразования. Воронеж, 1992. С. 12 – 15.
19. Назайкинский Е. Логика музыкальной композиции. М., 1982. С. 36 – 38.
20. Орлов В.Ф. Професійне становлення майбутніх вчителів мистецьких дисциплін: теорія і практика: Монографія / За заг. ред. І.А. Зязюна. К.: Наук.думка, 2003. С. 34 – 35.
21. Островский А.Л. Методика теории музыки и сольфеджио: пособие для педагогов. Л., 1970. С. 36 – 46.
22. Павлюченко С. Элементарна теорія музики. К., 1980. С. 12 – 45.
23. Скребкова-Филатова М. С. Фактура в музыке. М., 1985. С. 56 – 58.
24. Федорів М. М. Василянські церковні наспіви: богослужбові, старослов'янською мовою. Рим, 1961. С. 45 – 49.
25. .Періодичні видання. Інтернет-ресурси.

Ярошенко Ірина Володимирівна,
кандидат мистецтвознавства, доцент,
доцент кафедри богослов'я